מסורת הש"ס עם הוספות

ס) פירוש"י לה:, ג) [לעיל קיז:], ד) לעיל קיז: פירוש"י דף לט:, ה) [מוספתא פי"ד].

הגהות הב"ח

(ס) גמ' לקפל דמי תא שמע מדלמר רבה: (ג) שם מיכל שמיס עפקינן דלא: (ג) שם לא קא חזי ליה עלה: (ד) שם מנו רבון נוכם ומוציא: (ה) רש"י ד"ה מטעייה וכו' ולבסוף עלה יביא כלי וכו': (ו) ד"ה וכמגס וכו' דלמחוק:

גליון הש"ס

מתני' ולובש כל' מה שיכול ללבוש. ע"ל דף סה ע"ב: גמ' מקשורן אונקלי ופונדא. עי' לעיל דף נט ע"ב תוס' ד"ה מי המייני: שם דשני ספרקין. נזכר במתני' פרק כ"ע מסכת כלים: מתני' עור של גדי. עיין לעיל דף מט ע"א תוס' ד"ה טומנין:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

הגהות וציונים

ס) ס"א מעם (גליון): ב) בחגיגה (יד ע"א) הגירסא מאי לא אהיה חובש לא אהיה חובש כלל (דבש תמר): ג) פירוש רש"י על זה להלן בגמ' ד"ה לחצר המעורבת: ד) בכת"י ענף מצילין ס"ל מלא ככרות והא וכו': ה) תיבת "ליה" ליתא בר"ח ורי"ף ורא"ש: ו) [פי' בגד דקיק שלובש אדם על בשרו ערוך] (גליון): ז) [פי' מסוה] (גליון): ח) עיין חי' הר"ן דנראה שלא גרס "מצד אחד" וכן ברי"ף ובר"ן שם ליתא (ממ"ג): ט) מלת "אחד" הוסיפו המהרש"ל ומלת "שהצילו" איתא בדפו"י ועיין מהר"ם שוהגיה שהכל בסל וכו': י) הוסיפו המהר"ם, וכתב החזו"א (סי' ס' סק"א) דל"ג ליה ור"ל ולהוציאם וכו' כמסקנת הגמ' שבההוא מנא כמה דבעי מציל: כ) ס"ו (גליון): ל) [צ"ל ומטלטל ע"י רש"א] (גליון) עיין רש"ש שמה שנדפס בשם המהרש"א שצ"ל ומטלטל שיבוש הוא וצ"ל ומטפטף כלפנינו ועיין בהגהות והערות על המהרש"א שם: מ) בכת"י ליתא לתיבת "לאו": נ) [שי"ך לעיל במשנה] (גליון): ס) רך ולח (כן העתיק הב"י סי' שלד): ע) ברש"י כת"י הגי' ובלבד שלא יתן שם כלי:

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פכ"ג מהל' שבת הל' כב סמג לאוין סה טור ש"ע סי"ח סימן שלד סעיף ו [וסימן שלז סעיף מג]:
נו ב מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ח:
נז ג מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ז:
נח ד ה מיי' שם הלכה כה טור ש"ע שם סעיף ט:
נט ו ז מיי' שם הלכה כג טור ש"ע שם סעיף י:
ס ח ט מיי' שם הלכה כד טור ש"ע שם סעיף יא:
סא י ב מיי' פרק יב שם הלכה ד ה סמג שם טוש"ע שם סעיף כב:
סב ל מיי' שם הלכה ו טור ש"ע שם סעיף כג כד:

תורה אור השלם

א) יְשָׁא בְיוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא אֶחֱזֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שַׂלְמָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם: [ישעיה ג, ז]

ב) לֹא תַשִּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְיָ אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא:
[שמות כ, ז]

רבינו חננאל

מצילין סל מלא ככרות ואע"ג שיש בו ק' סעודות. אקשינן איני והא תני רישא מצילין מזון ג' סעודות ותו לא ושני רב הונא לא קשיא רישא בבא לקפל. פי' כגון שמקבץ מתוך הבית ממקומות [הרבה] ונותן בכמה כלים שאין לו להציל אלא מזון של ג' סעודות בלבד. סיפא במציל כולו בכלי אחד כמות שהוא. ואע"פ שאין זה הטעם כאשר פירשנו כי רישא במקפל ונותן בכלים שנים ושלשה וסיפא במציל סל אחד כמות שהוא מפורש היבננוהו (מז). **בעי רב הונא** בריה דר' יהושע פירש טליתו וקיפל והניח וקיפל והניח מהו כבא לקפל דמי או כבא להציל דמי. דמגלי לן שאם קיפל בכלי אחד ונטלו וחזר וקיפל והניח בתוך טליתו לא אמרינן כיון שמקפל ומביא כמקפל דמי ואסור או דילמא כיון שהוא מניחן בתוך טלית אחד אחד ונוטלן כאחד כבא להציל דמי ושרי. **ומיפרשא** נמי הא בגמ' בסוף יציאות השבת הנהו תרי תלמידי מר מציל בחד מנא ומר מציל בתרי מני קמפלגי בפלוגתא דר' אבא בר זבדא ורב הונא. **הכין** גמרא ומיגמר מינה דלקפל בתרי תלתא מני כדפרישנא לעילא דאסיר בר הונא ושרי לר' אבא בר זבדא. **ומסתייע** נמי בתלמוד א"י דאמרי על מצילין סל מלא ככרות מכיון שכולו גוף אחד

דברים שאין בני אדם עומדין עליהם אלא אם כן נבשלים בהן ישנן תחת ידיך קצין תהיה לנו [א] ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש וגו' אין ישא אלא לשון שבועה וכן הוא אומר [ב] לא תשא את שם ה' לא אהיה חובש לא אהיה מחובשי עצמן בבית המדרש [ג] ובביתי אין לחם ואין שמלה שאין בידי לא [ד] מקרא ולא משנה ולא גמרא וממאי דילמא שאני התם דאי אמר להו גמירנא אמרו ליה אימא לן הוה ליה למימר גמר ושכח מאי לא אהיה חובש [ה] כלל לא קשיא כאן בדברי תורה כאן במשא ומתן: **מתני'** [ו] מצילין סל מלא ככרות אע"פ שיש בו מאה סעודות ועיגול של דבילה וחבית של יין ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואם היו פיקחין עושין עמו חשבון אחר השבת להיכן מצילין אותן [ז] לחצר המעורבת [ח] בן בתירא אומר אף לשאינה מעורבת [ט] ולשם מוציא כל כלי תשמישו [י] ולובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ר' יוסי אומר י"ח כלים [כ] וחוזר ולובש ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו עמי: **גמ'** [ל] והא תנא ליה [מ] רישא ג' סעודות ותו לא אמר רב הונא לא קשיא כאן בבא להציל כאן בבא לקפל [נ] בא להציל מציל את כולן בא לקפל אינו מקפל אלא מזון ג' סעודות [ס] ר' אבא בר זבדא אמר רב אידי ואידי בבא לקפל ולא קשיא כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת בעי רב הונא בריה דרב יהושע פירש טליתו וקיפל והניח וקיפל והניח מאי בבא להציל דמי או בבא לקפל דמי [ע] מדאמר רבא אטעייה רב שיבוי לרב חסדא ודרש ובלבד שלא יביא כלי שהוא מחזיק יותר מג' סעודות ש"מ [פ] בבא להציל דמי ושפיר דמי א"ל רב נחמן בר יצחק לרבא מאי מעותא אמר ליה דקתני [צ] ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף כלי אחר הוא דלא אבל בההוא מנא כמה דבעי מציל: ועיגול של דבילה כו': [ק] חשבון מאי עבידתיה מהפקידא קמיכו אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן אמר רבא חסידי אגרא דשבתא שקלי אלא אמר רבא הכא בירא שמים עסקינן (ג) [ר] ולא ניחא ליה דליתהני מאחרים ובחנם נמי לא ניחא ליה דליטרח והכי קאמר ואם היו פיקחין דידעי דכה"ג לאו שכר שבת הוא עושין עמו חשבון לאחר השבת: ולהיכן מצילין כו': מ"ש הכא דקתני לכם ומ"ש הכא דקתני עמי אמרי גבי מזונות קתני לכם משום דלא קא חזו (ג) אלא מזון ג' סעודות אבל גבי לבושים קתני עמי משום דקחזי ליה לכולי יומא: ת"ר לובש (ד) מוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ואפילו כל היום כולו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר שמנה עשר כלים ואלו הם שמנה עשר כלים [ה] מקטורן אונקלי [ו] ופונדא קלבום של פשתן וחלוק ואפיליות [ז] ומעפורת [ח] ושני ספרקין ושני מגעלים ושני אנפילאות וב' פרגד וחגור שבמתניו וכובע שבראשו וסודר שבצווארו: **מתני'** ר' שמעון בן גמל אומר [ט] פורסין [י] עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחזו בהן את האור מפני שהוא מחרך [כ] ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב טלית שאחזו בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה מיתיבי [ל] טלית שאחז בה האור מצד אחד [מ] פושטה ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ספר תורה שאחז בו האור פושטו וקורא בו ואם כבה כבה הוא **איידי** ואידי בבא לקפל. פירש הכא פורס לנקפל היינו לפי' נח לקפל דלר' מכא מין מילוק בין לקפל בין להציל דלמילו להציל במאי מחתא ליה שרי מלא מזון ג' סעודות מכל מין נלמה לומר דלמילו להציל שרי מפילו מאה סעודות במאי מחתא גם נרמי מכא דמס כן הוה ליה לאוקומי מתני' מידי ומידי במאי מחתא וכאן מכא לקפל וכאן לכא להציל: **נתן** מים מצד זה. פירש רשב"ם לאו דוקא על הטלית דהא קי"ל בפ' דם מטמאת (זבחים מד:) דבגגד שריימו זהו כיסוי ולעיל בסוף פרק שמנה שרצים (דף קיח.) פירשתי: גרס דברים שאין בני אדם עומדין עליהם אלא אם כן נבשלים בהן ישנן תחת ידיך קצין תהיה לנו [א] ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש וגו' אין ישא אלא לשון שבועה וכן הוא אומר [ב] לא תשא את שם ה' לא אהיה חובש לא אהיה מחובשי עצמן [ג] ובביתי אין לחם ואין שמלה שאין בידי לא [ד] מקרא ולא משנה ולא גמרא וממאי דילמא שאני התם דאי אמר להו גמירנא אמרו ליה אימא לן הוה ליה למימר גמר ושכח מאי לא אהיה חובש [ה] כלל לא קשיא כאן בדברי תורה כאן במשא ומתן: **מתני'** [ו] מצילין סל מלא ככרות אע"פ שיש בו מאה סעודות ועיגול של דבילה וחבית של יין ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואם היו פיקחין עושין עמו חשבון אחר השבת להיכן מצילין אותן [ז] לחצר המעורבת [ח] בן בתירא אומר אף לשאינה מעורבת [ט] ולשם מוציא כל כלי תשמישו [י] ולובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ר' יוסי אומר י"ח כלים [כ] וחוזר ולובש ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו עמי: **גמ'** [ל] והא תנא ליה [מ] רישא ג' סעודות ותו לא אמר רב הונא לא קשיא כאן בבא להציל כאן בבא לקפל [נ] בא להציל מציל את כולן בא לקפל אינו מקפל אלא מזון ג' סעודות [ס] ר' אבא בר זבדא אמר רב אידי ואידי בבא לקפל ולא קשיא כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת בעי רב הונא בריה דרב יהושע פירש טליתו וקיפל והניח וקיפל והניח מאי בבא להציל דמי או בבא לקפל דמי [ע] מדאמר רבא אטעייה רב שיבוי לרב חסדא ודרש ובלבד שלא יביא כלי שהוא מחזיק יותר מג' סעודות ש"מ [פ] בבא להציל דמי ושפיר דמי א"ל רב נחמן בר יצחק לרבא מאי מעותא אמר ליה דקתני [צ] ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף כלי אחר הוא דלא אבל בההוא מנא כמה דבעי מציל: ועיגול של דבילה כו': [ק] חשבון מאי עבידתיה מהפקידא קמיכו אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן אמר רבא חסידי אגרא דשבתא שקלי אלא אמר רבא הכא בירא שמים עסקינן (ג) [ר] ולא ניחא ליה דליתהני מאחרים ובחנם נמי לא ניחא ליה דליטרח והכי קאמר ואם היו פיקחין דידעי דכה"ג לאו שכר שבת הוא עושין עמו חשבון לאחר השבת: ולהיכן מצילין כו': מ"ש הכא דקתני לכם ומ"ש הכא דקתני עמי אמרי גבי מזונות קתני לכם משום דלא קא חזו (ג) אלא מזון ג' סעודות אבל גבי לבושים קתני עמי משום דקחזי ליה לכולי יומא: ת"ר לובש (ד) מוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ואפילו כל היום כולו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר שמנה עשר כלים ואלו הם שמנה עשר כלים [ה] מקטורן אונקלי [ו] ופונדא קלבום של פשתן וחלוק ואפיליות [ז] ומעפורת [ח] ושני ספרקין ושני מגעלים ושני אנפילאות וב' פרגד וחגור שבמתניו וכובע שבראשו וסודר שבצווארו: **מתני'** ר' שמעון בן גמל אומר [ט] פורסין [י] עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחזו בהן את האור מפני שהוא מחרך [כ] ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב טלית שאחזו בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה מיתיבי [ל] טלית שאחז בה האור מצד אחד [מ] פושטה ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ספר תורה שאחז בו האור פושטו וקורא בו ואם כבה כבה הוא **איידי** ואידי בבא לקפל. פירש הכא פורס לנקפל היינו לפי' נח לקפל דלר' מכא מין מילוק בין לקפל בין להציל דמילו להציל במאי מחתא ליה שרי מלא מזון ג' סעודות מכל מין נלמה לומר דלמילו להציל שרי מפילו מאה סעודות במאי מחתא וכאן מכא לקפל וכאן לכא להציל: **נתן** מים מצד זה. פירש רשב"ם לאו דוקא על הטלית דהא קי"ל בפ' דם מטמאת (זבחים מד:) דבגגד שריימו זהו כיסוי ולעיל בסוף פרק שמנה שרצים (דף קיח.) פירשתי:

הוא דאמר כר' שמעון בן ננס אימר דאמר רבי שמעון בן ננס מפני שהוא מחרך גרם כיבוי מי אמר אין מדקתני סיפא רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה מכלל דתנא קמא שרי ת"ר א נר שעל גבי טבלא מנער את הטבלא והיא נופלת ואם כבתה כבתה אמרי דבי רבי ינאי ב לא (א) שנו אלא בשוכח אבל במניח נעשה בסיס לדבר האסור תנא נר שאחורי הדלת פותח ונועל כדרכו ואם כבתה כבתה ג לייט עלה רב אמר ליה רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי טעמא לייט עלה רב ו אילימא משום דרב ז סבר לה כרבי יהודה ותנא קתני לה כר' שמעון משום דרב סבר לה כר' יהודה כל דתני כר' שמעון מילט לייט ליה אמר ליה בהא אפילו ר' שמעון מודה ד דהא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות אמר רב יהודה פותח אדם דלת כנגד (א) מדורה בשבת ח ד לייט עלה אביי במאי עסקינן אילימא ברוח מצויה מאי טעמיה דמאן דאסר אי ברוח שאינה מצויה מאי טעמא דמאן דשרי לעולם ברוח מצויה מר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן: עושין מחיצה כו': למימרא דרבנן סברי גרם כבוי מותר ור' יוסי סבר גרם כבוי אסור והא איפכא שמעינן להו דתניא עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאין שאין דרכן להשתבר ואלו מלאין שאין דרכן להשתבר כלי מתכות רבי יוסי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר וכי תימא איפוך מתני' ורבי יוסי דברייתא לדבריהם קאמר ומי מצית אפכת לה והאמר רבה בר תחליפא משמיה דרב מאן תנא גרם כבוי אסור ר' יוסי אלא לעולם לא תיפוך ובריתא כולה ר' יוסי היא וחסורי מחסרא והכי קתני עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאים שאין דרכן להשתבר ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר כלי מתכות וכלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה נמי אין דרכן להשתבר שר' יוסי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דרבי יוסי אדרבי יוסי י דתניא ה הרי שהיה שם כתוב לו על בשרו ° הרי זה לא ירחוץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת ו נזדמנה לו טבילה של מצוה כורך עליה גמי ויורד וטובל רבי יוסי אומר לעולם יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף שאני התם דאמר קרא א ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם עשייה הוא דאסור גרמא שרי אי הכי הכא נמי כתיב ב לא תעשה [כל] מלאכה עשייה הוא דאסור גרמא שרי י מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבויי אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן ומה התם דאדם בהול על ממונו שרי הכא לא כל שכן ותסברא האי גמי היכי דמי אי דמיהדק קא הוי חציצה אי לא מיהדק עיילי ביה מיא חציצה תיפוק ליה משום דיו בלחה ס דתניא ז הדם והדיו והדבש והחלב יבשין חוצצין לחים אין חוצצין מכל מקום קשיא אלא אמר רבא בר רב שילא ח היינו טעמייהו דרבנן דקסברי אסור לעמוד בפני השם ערום מכלל דר"י סבר מותר לעמוד בפני השם ערום דמנח ידיה עילויה לרבנן נמי ° דמנח ידיה עילויה זימנין דמשתלי ושקיל ליה לר' יוסי נמי זימנין דמשתלי ושקיל ליה אלא אי דאיכא גמי ה"נ הב"ע לאהדורי אגמי רבנן סברי

טבילה

רש"י

גמ' הוא דאמר כר"ש. דשרי לעכובי דליקה בעור גדי: גרם כיבוי. כי האי גוונא כשמגיע למים הוא כבה: מי אמר. דילמא הא דקתני במתני' ועושין מחיצה בכל הכלים לאו במלאים המתבקעים קאמר: נר. דולק קרוסיי"ל: אלא בשכח. דשכחו מבעוד יום על הטבלא שלא מדעת: אבל מניח נעשית. טבלא בסיס לדבר האסור ואסור לטלטלה כדי לנערה: לייט עליה. על כל המורין כן: כר' יהודה. דאמר דבר שאין מתכוין אסור: בפסיק רישיה. והכא נמי הרוח מכבהו: כנגד המדורה. ואע"פ שרוח מנשבת ומבעיר האור: מאי טעמא דמאן דאסר. (א) אין דרך להבעיר ברוח מצויה ולא פסיק רישיה ולא ימות הוא: אף כלי כפר שיחין. חרס העשוי מאותו עפר חזק הוא ואין משתבר אלמא לר' יוסי בגרם כבוי טפי מיקל מדרבנן: וכי תימא איפוך מתני'. ותני ברישא דברי ר' יוסי וחכמים אוסרין בכלי חרס חדשים כו': ור' יוסי דברייתא. למשמע דבההוא דפקעי מודה דהא כפר שיחין וכפר חנניה הוא דקשרי: לדבריהם קאמר להו. לדידי כל הכלים שרו דגרם כבוי מותר אלא לדידכו נהי דאסריתו גרם כבוי אודו לי מיהת דבהני אפילו גרם ליכא: כורך עליו גמי. קס"ד השתא כדי שלא ימחק את (ב) השם במים אלמא לרבנן גרם מחק אסור ולר' יוסי שרי: ובלבד שלא ישפשף. דהוי מוחק בידים: ותסברא. דהכא נמי דאצרכוה רבנן משום שלא ימחק הוא: האי גמי היכי דמי. להגין עליו: אי דמיהדק. שלא יכנסו בו מים וימחק הוי חציצה: ואי דלא מיהדק. לבשרו: עיילי ביה מיא. ואינו מגין מלמחוק: תיפוק ליה דמשום דיו. בלא גמי נמי נמי חייץ דיו ומשני בלחה: מכל מקום קשיא. גמי לרבנן למה להו: מכלל דלר' יוסי כו'. בתמיה והא כתיב לא יראה בך ערות דבר (דברים כג): אלא אי איכא גמי הכי נמי. דמודה ר' יוסי דצריך לכרוך עליו גמי ולא סגי ליה לאנוחי ידיו עליו דילמא מישתלי ושקיל ליה לידיה:

טבילה

תוספות

גרם כיבוי מי אמר. וא"ת והא קתני מתני' בין מלאים בין ריקנים ומאי רבותא איכא טפי במלאים מבריקנים אי לאו דמיירי בדרכן להשתבר וי"ל דס"ד דמיירי בכלים שאין דרכן להשתבר וקמ"ל דלא גזרינן אטו כלים שדרכן להשתבר:

מנער את הטבלא והיא נופלת ואם כבתה כבתה. אומר ר"י דמיירי דליכא שמן בנר דאי איכא שמן בנר חייב שהרי שופך ממנו והוי כמסתפק ממנו דחייב משום מכבה כדאמר בפ"ב דבילה (דף כב. ט) ובירושלמי י) מוקי לה בנר שכבה ולא קתני בהך ברייתא ואם כבתה כבתה ואתא לאשמעינן היתר טלטול ע"י ניעור לר' יהודה דאסר טלטול בנר שכבה אי נמי אפילו לר"ש ובנר גדול כגון קערה ועששית דמודה ר"ש כדאמר בפרק [כירה] (דף מד.) או כשיש אפר וגחלת אלא שכבה השלהבת: פותח ונועל כדרכו. אע"פ שע"י כן מתנדנד הנר ומתרחק השמן מן השלהבת או מתקרב והוי מכבה או מבעיר אבל אין לפרש משום כיבוי דרוח דאחורי הדלת ליכא רוח ועוד דא"כ הוה ליה למימר פותח אדם דלת כנגד הנר כדקאמר בסמוך כנגד המדורה ועוד דתינח פותח נועל מאי איסורא איכא אלא כדפרישית ואי לאו משום כיבוי והבערה משום טלטול אין לאסור דבנעילת דלת לא חשיב טלטול וגם לא הוי בסיס לדבר האסור דבית תשוב הוא ובטל אגב בית אי נמי בשכח דלא הוי בסיס: מר סבר גזרינן. הלכך צריך ליזהר שלא לפתוח הדלת לפני המדורה אפילו ברוח מצויה דהא לייט עלה אביי דהוי בתראה והנ"מ כשהמדורה קלת קרובה אצל הדלת: והא איפכא שמעינן להו. לאו דווקא איפכא דר' יוסי דברייתא הוי כמו מתני' דאסר דרכו להשתבר אלא היינו איפכא דבמתניתין מחמיר ר' יוסי טפי מדרבנן ובברייתא מיקל טפי: וכי תימא איפוך מתני' כו'. וא"ת מ"מ תקשה דבמתני' לא אסרי רבנן אלא חרס חדש ובברייתא אסרי אפי' ישן מדנקט כלי מתכות וי"ל דנקט בברייתא כלי מתכות משום דאין חילוק בהם בין חדשים לישנים וה"ה כלי חרס ישן: והאמר רבה כו'. ואם תאמר ואמאי לא מפיך ברייתא דטפי אית לן לאפוכה ממתני' והוי אתי נמי שפיר הא דרבה בר תחליפא ונימא דרבנן לדברי ר' יוסי קאמרי ואינהו שרי אף בכלי חרס חדש וי"ל דהתלמוד לא קאמר אלא דאפילו מפיך מתני' לא אתי שפיר אלא על כרחיך ברייתא אית לן לתרוצי וכיון דאתינא להכי לא צריך להפוכה אלא למימר חסורי מיחסרא: אי הכי קשה דרבנן אדרבנן. בלאו הכי הוה קשיא דרבנן אדרבנן אלא משום דהשתא פריך מכ"ש קאמר אי הכי כ):

עין משפט נר מצוה

סג א ב מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה ו סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רעז סעיף ג:
סד ג מיי' שם פ"ה הל' יז טוש"ע שם ס"א:
סה ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
סו ה ו מיי' פ"ו מהל' יסודי התורה הל' ו סמג עשין ג:
סז ז מיי' פ"ב מהלכות מקואות הלכה ג סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן קצח סעיף טו:
סח ח מיי' פ"ו מהל' יסודי התורה הל"ו:

רב נסים גאון

מאי טעמא לייט עלה רב אי נימא דרב סבר לה כר' יהודה. תמצא בירורו בפ' במה מדליקין (לעיל דף כב) רב אמר אין הלכה כר' שמעון בגרירה מכלל דכר' יהודה סבירא ליה דפליג על ר' שמעון ואסר דבר שאינו מתכוין ובסוף פ' שמונה שרצים (לעיל דף קיא) ובפרק בתולה נשאת (כתובות דף ו) הלכה אמרו אמר רב הלכה כר' יהודה ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון ותניא כוותיה בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לד) הרי מיכן למדנו שרב סבר דבר שאין מתכוין אסור כר' יהודה:
ההיא

רבינו חננאל

אמרינן בגמרא דפורפת על האבן ועל האגוז כו' תיבעי למאן דאמר מערימין תיבעי למ"ד אין מערימין. ואמר לאחרים בואו והצילו עמי. שכן דרך בני אדם להשאיל כליו בשבת. פי' י"ח כלים דקא"ר יוסי. [מקטורין] כמו מעיל ובלשון ישמעאל כרכום שיש לו בית ראש ועוטה לו הלובשו ויש לו לולאות וקרסים (שהוא הווה) [שמחברן והוא] כמו מלבוש. אונקלי. בגד דקיק שנקרא מערקה שלובש אדם על בשרו והולם כל גופו וכן שנינו (מגילה כ"ד) בענין תפלין של יד ציפהו זהב ונתנו על בית יד של אונקלי שלו הרי זה דרך החיצונים. פונדא. גם היא מגעת עד למטה מטבורו של אדם וקורין לו בלשון פרסי פְּשת ונקשר כחשב אפודה והיא אפוד האמורה בתורה ויש בה כסים כסים כנגד הלב ותחת הידים. קנבוס של פשתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלאלה. חלוק. הוא המלובש העליון וקורין לו ורבנין: שני ספרקים. (א) ויש שגורס סובריקין והם בלשון יון המכנסים. ושמענו שאמר הגאון נט' דח' דם תפנקי(ב) שמלבישין בהן הידים עד האציל ויש בהן בתי אצבעות. שני מנעלים כמשמען: שני פרגוד. בלשון ישמעאל גודאבי. אנפליאות. גם הם מנעלים לשוקים עליון האנין שעל השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבמתנים וכובע הרי י"ח כלים: ר' שמעון בן ננס אומר פורשין עור של גדי כו'. אמר רב יהודה טלית שאחז בה האור מצד אחד נותן עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה. והא ודאי גרם כיבוי הוא. ואקשינן עליה ממתנית' דקתני פושטה ומתכסה בה אבל מים שהן גרם כיבוי לא קתני ואתנינן לאוקומיה לרב יהודה ב"ר שמעון בן ננס ולא קם דר' שמעון בן ננס לא קאמר אלא מפני שהוא מחרך הא גרמא בידים לא קאמר אלא קם רב יהודה כרבנן דתנן עושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנין דשרו גרם כיבוי ור' יוסי אוסר גרם כיבוי והלכה כרבנן וכרב יהודה: נר שעל גבי טבלא. איתא דאוקמה דבי ר' ינאי בשכח נר שעל גבי טבלא אבל המניח נר על טבלא נעשה טבלא בסיס לנר שהיא מוקצה מחמת איסור ואסור לטלטוליה. ודתנא תנא קמיה דרב ולייט עלה רב היכא דידע שבודאי כשפותח ונועל יכבה הנר מפני שהדלת נוגעת בו ומכבתו שאסור דבהא אפי' ר"ש מודה דהוי פסיק רישיה ולא ימות אבל אי גרם בעלמא שרי: אמר רב יהודה אמר שמואל פותח אדם דלת כנגד המדורה בשבת ואינו חושש ואע"פ שהרוח מלבה את האש. לייט עלה אביי דחשיב ליה כמבעיר את האש ואי רוח שאינה מצויה היא והוא שמניף ומושבה לא פליגי דאסיר כי פליגי ברוח מצויה. (רב) [אביי] סבר גזרינן ברוח מצויה אטו רוח שאינה מצויה ומר סבר לא גזרינן והלכתא כאביי וקאמרינן בגמרא דהכונס צאן לדיר בנזיקין המלבה ואין בליבויו כדי ללבותה פטור ואקשינן אמאי פטור ליהוי כי זורה ורוח מסייעתו ואמרינן בה כמה טעמי סימן ברו"ש. אמר אביי כגון שליבה מצד זה וליבתה הרוח מצד אחר רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה וליבתו הרוח שאינה מצויה. רב זירא אמר דצמדא צמידי. רב אשי אמר היכא אמרינן זורה ורוח מסייעתו לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה אבל הכא גרמא בעלמא היא וגרמא בנזקין פטור. ש"מ דכיון דמשוי אורחא אפי' לרוח מצויה ללבות ומחשב לכן אסור בשבת דהיינו מלאכת מחשבת: סוגיא דשמעתא דר' יוסי מתיר בכלים מליאין מים כגון כלי מתכות וכלי כפר חנניה וכלי כפר שיחין שחרש שלהן חזק ואינן מתבקעין באור. ואע"פ שאין גרם כיבוי אסור כגון הני שקי. ור' יוסי דשרי

חשק שלמה על רבינו חננאל (א) עיין ערוך ערך ספלק:

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) לקמן קכה: ודף קמב:, (ב) [חולין טו:], (ג) לעיל כב. מא: (עיי"ש) קיא:, (ד) לעיל עה. קג. קיא: קיז. קלג. [קמג.] בילה לו. סוכה לג: כתובות ו. בכורות כה., (ה) [קידושין לג. וש"נ], (ו) יומא ח. פח. [מס' סופרים פ"ה הלי"ב], (ז) לעיל קיז:, (ח) פסחים סה: מנחות כא. זבחים לה., (ט) ושם בתוס' ד"ה והמסתפק, (י) עיין יפה עינים, (כ) [ועי' תוס' עירובין כג: ובילה ח: וכתובות ג: וב"מ לג. שבועות מה: ד"ה אי הכי].

הגהות הב"ח

(א) גמ' כנגד המדורה:

גליון הש"ס

גמ' הרי זה לא ירחוץ. עי' נדה דף סו ע"ב תוס' ד"ה אם סמוך: שם דמנח ידיה עלויה. עי' בתרומת הדשן סימן י':

תורה אור השלם

א) וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַייָ אֱלֹהֵיכֶם: [דברים יב, ג-ד]

ב) וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַייָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: [שמות כ, י]

הגהות וציונים

(א) בכת"י הא אין: (ב) צ"ל שלא ימחק השם (מהרש"ל דפו"ד): (ג) בר"ח החדש: שאמר הגאון נטריה רחמנא דמתפנק:

ליקוטי רש"י

דתנא קמא שרי. דהתם כי מטי דליקה לכלים דליקה הוא דפקע להו וגרמא בעלמא הוא [לעיל מז:]. בסים. מושב את כנו מתרגמינן בסיסיה [שם]. לייט עלה. כל מאן דלית ליה [קידושין לג:]. כל שיסמוך על זה [שם עא:]. כר' שמעון. דאמר במסכת שבת (מא:) דבר שאין מתכוין מותר [בכורות כה.]. מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות. כאומר אחתוך ראש בהמה זו בשבת ואיני רוצה שתמות דכיון דאי אפשר שלא תמות כמתכוין חשיב ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר כגון היכא דאפשר ליה בלא איסור כגון גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ואף על גב דאיכא למיחש דלמא עביד חריץ כיון דלא מתכוין להכי ואפשר לגרירה בלא חריץ כי עביד נמי חריץ לא הוי מלאכה גמורה לא מיחייב אבל היכא דודאי עביד מודי [סוכה לג:]. לא ירחוץ. שלא ימחקנו ואזהרה למוחק את השם ואבדתם את שמם (דברים יב) וסמיך ליה לא תעשון כן וגו'. טבילה של מצוה. טבילת טהרה שהטבילה הכתוב עליו. כורך עליה גמי. להגין עליו [מפני] מוחק שטף המים [יומא ח.]. לא תעשון כן. אזהרה למוחק את השם [דברים יב, ד]. מתוך שאדם בהול על ממונו. אי שרית ליה לאתחולי בהצלה כולי האי מתוך שהוא בהול מיגשי ליה שבת ואתי נמי לכבויי [לעיל קיז:]. אי שרי לאיעסוקי בהצלה כולי האי אתי לכבויי [לעיל ע"א].

טבילה בזמנה לאו מצוה ומהדרינן ור' יוסי סבר טבילה בזמנה מצוה ולא מהדרינן וסבר ר' יוסי טבילה בזמנה מצוה והתניא הזב והזבה המצורע והמצורעת בועל נדה וטמא מת טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה בעל קרי טובל והולך כל היום כולו ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול ההיא ר' יוסי בר' יהודה היא דאמר דייה טבילה באחרונה:

מתני' נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני שאין שביתתו עליהן אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני ששביתתו עליהן:

גמ' א"ר אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד נימא מסייע ליה נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני שאין שביתתו עליהן כבה הוא דלא אמרינן ליה הא כל המכבה אינו מפסיד אמרינן ליה אימא סיפא אל תכבה לא אמרינן ליה וכל המכבה אינו מפסיד נמי לא אמרינן ליה אלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ר מעשה ונפלה דליקה בחצירו של יוסף בן סימאי בשיחין ובאו אנשי גיסטרא של ציפורי לכבות מפני שאפטרופוס של מלך היה ולא הניחן מפני כבוד השבת ונעשה לו נס וירדו גשמים וכיבו לערב שיגר לכל אחד מהן שתי סלעין ולאפרכוס שבהן חמשים וכששמעו חכמים בדבר אמרו לא היה צריך לכך שהרי שנינו נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה:

אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני ששביתתו עליהן: שמעת מינה קטן אוכל נבלות ב"ד מצווין עליו להפרישו אמר רבי יוחנן בקטן העושה לדעת אביו דכוותה גבי נכרי דקא עביד לדעתיה דישראל מי שרי נכרי לדעתיה דנפשיה עביד:

מתני' כופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחוז בקורה ועל צואה של קטן ועל עקרב שלא תישך א"ר יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת: **גמ'** רב יהודה ורב ירמיה בר אבא ורב חנן בר רבא איקלעו לבי אבין דמן נשיקיא לרב יהודה ורב ירמיה בר אבא איתו

רש"י

טבילה בזמנה מצוה. דכתיב והיה לפנות ערב ירחץ במים (דברים כג): **לאו מצוה.** והי לא משכח גמי אהדרנא ליסתהי עד למחר ולמ"ד לאו מצוה קרא עלה טובה קמ"ל כדי שיעריב שמשו ביום לאחר טבילה שאם ימתין לטבול עד הלילה לא יהא לו הערב שמש עד ליל המחרת: **הזב והזבה כו'.** ברייתא זו אבל יוה"כ שנויה בתוספתא דיומא (פ"ד): **הזב והזבה והמצורע ובועל נדה וטמא מת טובלין ביום.** משהאיר המזרח ביום השביעי שלהם וטעמא (א) בפ"ב דמגילה (דף כ.) מקרא דיום השביעי מקצת שביעי ספירה ואם חל שביעי שלהם ביוה"כ טובלין כדרכן לאכול תרומה לערב: **נדה ויולדת.** טובלות כדרכן בלילי יוה"כ אם חל שביעי שלהם בערב יוה"כ שאינה יכולה לטבול ביום ז' דכתיב בה תהיה בנדתה בהוייתה תהא כל ז' (פסחים דף צ:): **בעל קרי.** שצריך טבילה לדברי תורה מדברי סופרים ואפי' אין אוכל טהרות (ב) לגו ביום: **טובל כל היום כולו.** ואע"פ שראה קרי מן המנחה ולמעלה לאחר שהתפלל תפלת המנחה שהרי הוא יכול להמתין עד שתחשך ויטבול לתפלת ערבית אפ"ה טובל ביו"כ מבעוד יום אע"פ שאסור ברחיצת הרשות דטבילה בזמנה מצוה: **ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה.** אם ראה קרי לאחר שהתפלל תפלת מנחה שהרי הוא יכול להמתין עד שתחשך ויטבול ויתפלל תפלת ערבית ותפלת נעילה נמי ס"ל שיכול להתפלל בלילה כרב דאמר (יומא דף פז:) תפלת נעילה פוטרת של ערבית: **אין צריך לטבול.** ביום משום זמן טבילה דלאו מצוה לטבילה בזמנה: **דייה לטבילה שתהא באחרונה.** במסכת נדה בפרק המפלת גבי אשה שיצאה מלאה ובאה ריקנית ואינה יודעת מתי ילדה דמצרכינן לה צ"ה טבילות לספק ד' טבילות שעליה טבילת זכר לז' או טבילת נקבה לשבועיים ובלילה או שמא יולדת זכר בזוב וצריכה אף טבילת זבה ביום שבעה לספורים שלה או יולדת נקבה בזוב היתה ומשום דלא ידעינן מתי ילדה ואימתי מטי זמן טבילה דידה מצרכינן לה טבילה כל לילה וכל יום שיש לספוקי בזמן טבילתה ופליג ר' יוסי ברבי יהודה עלה ואמר דייה לטבילה שתהא באחרונה לסוף ספורים של נקבה דהיינו לסוף שלש שבועים שאם ילדה נקבה בזוב טמאה שבועיים ללידתה וז' נקיים בשביל הזיבה ולא אמרינן טבילה בזמנה מצוה: **מתני' אין אומרים לו כבה.** רבנן גזור על אמירה לנכרי משום שבות: **ולא תכבה.** אין צריך למחות בידו אלא יניחנו ויכבה: **שאין שביתתו.** של נכרי עליהן דישראל אינו מוזהר על שביתתו של נכרי שאינו עבדו: **גמ' כבה הוא דלא אמרינן ליה.** שעושהו שלוחו ממש: **הא כל המכבה אינו מפסיד כו'.** ונכרי מדעתיה דידיה עביד שריא: **אל תכבה הוא דלא אמרינן ליה.** שאינו צריך למחות בידו ומיהו גילוי דעתא דלא יפסיד בדבר נמי לא משתרי דאי גילוי דעתא שרי למה ליה למיתני סיפא אין צריך למחות: **אלא מהכא ליכא למישמע מיניה.** דודאי מתניתין לאו כולה דוקא אלא חדא מינייהו דוקא או רישא או סיפא ותנא אידך אטו ההיא ולא ידעינן הי מינייהו דוקא דנגמר מיניה: **גיסטרא.** שלטון: **אפטרופוס.** ממונה על ממונו: **שמעת מינה קטן אוכל נבילות בית דין מצווין להפרישו.** ותקשי לר' יוחנן דאמר ביבמות (דף קיד.) לרבה בר בר חנה דאירכסו ליה מפתחות של בית המדרש ברשות הרבים בשבת לדבר טלי' וטליתא ליטיילי התם דאי משכחי להו מייתי להו: **על דעת אביו.** בקטן שידע להבחין שהכבוי זה נוח לאביו ועושה בשבילו: **נכרי אדעתיה דנפשיה עביד.** ואפילו יודע שנוח לו לישראל הוא להנאת עצמו מתכוין שיודע שלא יפסיד: **מתני' כופין קערה.** של חרס: **על גבי הנר.** ובלבד שלא יכבה ואע"פ שנוטל כלי להצלת קורה שאינה ניטלת בשבת הא אותבינן מינה (דף מג.) לרבי יצחק דאמר אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל ושנייה בצריך למקומו: **מעשה בא.** כפיית כלי על עקרב: **בערב.** מקום: **חוששני לו מחטאת.** כיון דלא היה עקרב רץ אחריו איני יודע אם חייב משום צידה אם לאו וחוששני לומר חייב חטאת הוא:

תוספות

הכי גרסי' ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול. וכן גירסת רש"י ור"ת אבל לא גרסי' אינו יכול לטבול דאפי' מאן דסבר טבילה בזמנה לאו מצוה שרי לטבול כדמשמע בסוף מסכת יומא (דף פז:) דפריך לרב דאמר תפלת נעילה פוטרת של ערבית משום דקסבר דתפלת נעילה בלילה והתניא אור יוה"כ כו' נעילה מתפלל שבע ומתודה בערבית כו' ומשני תנאי היא דתניא כל חייבי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טובלין בלילה בעל קרי טובל והולך עד המנחה דסבר תפלת נעילה בלילה וטבילה בזמנה לאו מצוה ר' יוסי אומר כל היום כולו טובל דתפלת נעילה ביום אלמא אע"ג דת"ק סבר דטבילה בזמנה לאו מצוה אפ"ה קתני כל חייבי טבילות טבילתן ביום אפילו טמא מת וטמא שרץ שאין צריכין טבילה לתפלה יכולין לטבול והא דפירש בקונטרס דר' יוסי כרב דאמר תפלת נעילה בלילה לא דק דבשלהי יומא (דף פח.) פריך מהך ברייתא דר' יוסי אדר"י דהכא קאמר מן המנחה ולמעלה א"צ לטבול ובההיא קאמר כל היום ומשני דהכא איירי בדצלי כבר תפלת נעילה והתם בדלא צלי ובכולהו רבי יוסי דלא כרב:

רבי יוסי בר' יהודה היא. וא"ת א"כ בשלהי יומא (דף פח.) מנא ליה לרב דההוא ת"ק דברייתא קמייתא דקאמר דבעל קרי טובל עד המנחה אתי' כוותיה דתפלת נעילה בלילה דילמא איירי בדצלי וטבילה בזמנה לאו מצוה ור' יוסי סבר מצוה ותנא קמא דהכא הוא ר' יוסי דהתם ויש לומר דסבר דר' יוסי דהכא ודהתם מסתמא חד תנא הוא ותרוייהו כרבי יוסי ברבי יהודה דאיירי בטבילת בעל קרי ביו"כ וא"כ קשיא ר' יוסי בר' יהודה אדר' יוסי בר' יהודה וע"כ אית לן לשנויי הא דצלי והא דלא צלי:

אין אומרים לו כבה. אפי' באיסורא דרבנן אמירה לנכרי שבות כדאמרינן לקמן בפרק שואל (דף קנ.) לא יאמר אדם לחבירו שכור לי פועלים כו' דמוקי לה בחברו נכרי וכן מוכח בפרק הדר (דף סז:) גבי נייתי חמימי מגו ביתא:

אלא מהא ליכא למישמע מינה. מ"מ קי"ל כר' אמי ובירושלמי אמר שעשה ר' אמי מעשה כזה:

שמע מינה קטן אוכל נבלות בית דין מצווין עליו להפרישו. צ"ל דמוקי מתניתין כרבי יהודה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה או כר"ש וכשצריך לאותו כיבוי כגון לעשות פחמין דבאיסורא דרבנן מוכח בפרק חרש (יבמות קיד.) דאין ב"ד מצווין להפרישו ונראה דמיירי בקטן שלא הגיע לחינוך דבהגיע לחינוך כיון שחייב לחנכו כ"ש דצריך להפרישו שלא יעשה עבירה וכל הנהו דפריך ביבמות הוה מצי לשנויי כשהגיע לחינוך אלא דניחא ליה לאוקמי בכל ענין והא דבעי לאיתויי התם דאין ב"ד מצווין להפרישו מדקתני תינוק יונק והולך וקתני ובגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן אפי' בהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא בר עונשין דהא במסקנא מפרש טעמא משום דסתם תינוק מסוכן הוא אצל חלב והאי טעמא לא שייך אלא בבן שתים או שלש שנים:

כל

רב נסים גאון

ההיא ר' יוסי בר' יהודה היא דתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר דייה לטבילה באחרונה. משכחת לה במס' נדה (דף כט) בפרק המפלת: שמעת מינה קטן אוכל נבילות בית דין מצווין עליו